

STRATEGI
PROGRAM
▶ **PLAN**
POLICY
RIKTLINJER
REGLER

BIBLIOTEKSPLAN

HÖGANÄS
KOMMUN

BIBLIOTEKSPLAN

INLEDNING

Kommunens ledord koncerntanke och kommunikation genomsyrar biblioteksverksamheten genom samarbeten, delaktighet och utåtriktat arbete. Biblioteksverksamheten arbetar mot Höganäs Vision 2025 då vi ska nå befolkningsmålet på 27 500 invånare. Strategierna som visar oss vägen mot målet är odla lärandekultur, stärka skolans spets och kompetens och utveckla varierande livsmiljö. Genom en väl fungerande biblioteksverksamhet bidrar vi till lokal utveckling och tillväxt.

Folkbiblioteken är en lagstadgad verksamhet som är en central del i ett demokratiskt och hållbart samhälle. Den 1 januari 2014 trädde den nya bibliotekslagen i kraft. Den nya bibliotekslagen har moderniserats och anpassats till den tekniska utveckling som skett.

Efterfrågan av e-böcker ökar alltmer och biblioteken måste bejaka den utvecklingen för att vara relevanta, moderna och nå fler läsare. I den nya bibliotekslagen införs även ett grundläggande kvalitetskrav. Det innebär att bibliotekens utbud av medier och tjänster ska präglas av allsidighet och kvalitet. Folkbiblioteken ska också främja kunskap om hur informationsteknik kan användas för att ta till sig kunskap.

Enligt bibliotekslagen ska biblioteken ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar samt de prioriterade grupperna personer med funktionsnedsättning, de nationella minoriteterna och personer med annat modersmål än svenska. Biblioteken ska enligt lagen främja språkutveckling och stimulera till läsning, bland annat genom att erbjuda litteratur utifrån behov och förutsättningar.

Det allmänna biblioteksväsendet ska bidra till det demokratiska samhällets utveckling genom kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Enligt bibliotekslagen ska biblioteken främja litteraturens ställning och intresset för utbildning, forskning och kulturell verksamhet i övrigt.

Bibliotekslagen slår fast att samtliga kommuner ska ha en politiskt antagen biblioteksplan för sin verksamhet. En biblioteksplan anger mål och utvecklingsområden för biblioteksverksamheten inom kommunen. Biblioteksplanen ska ses som ett policydokument som anger färdriktning för kommunens samtliga bibliotek. Genom en tydlig och väl utarbetad biblioteksplan kan biblioteken i Höganäs ses som en självklar resurs för det livslånga lärandet samtidigt som de kan bli en mötesplats för alla generationer.

HÖGANÄS BIBLIOTEKSPLAN BESKRIVER

- verksamhetsidé och värdegrund
- vår verksamhet och organisation idag
- biblioteksplanens vision
- utvecklingsområden
- uppföljning
- ansvarsfördelning.

VERKSAMHETSIDÉ OCH VÄRDEGRUND

Biblioteken ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning.

Biblioteksverksamheten ska erbjuda ett allsidigt och kvalitativt urval av litteratur och media för att kunna tillgodose besökare som vill ha läsupplevelse, kultur, söker information, kunskap och läsupplevelse. Genom flexibilitet och omvärldsbevakning av samtiden öppnar vi dörren till framtidens bibliotek.

Värdegrund – Höganäs Bibliotek ska

- Sätta användaren i centrum och varje besök ska vara en upplevelse.
- Bemöta användarna med kompetens, servicekänsla och respekt.
- Uppmuntra och verka för läsfrämjande insatser.
- Vara öppet för nya tankar, idéer och arbetssätt samt utnyttja och bejaka den tekniska utvecklingen.
- Värna demokratiska värden.
- Samverka med civilsamhället och näringslivet.
- Vara en naturlig och tillgänglig mötesplats för alla.

VÅR VERKSAMHET OCH ORGANISATION IDAG

FOLKBIBLIOTEKEN

Biblioteken har under många år gått från att vara en plats för att förvara och förmedla fysiska medier till att bli en levande mötesplats. I en tid av förändrade informationsvanor och snabb teknikutveckling är det en utmaning att stå för både kontinuitet och förändring. Snabba förändringar i samhället gör att förnyad utbildning och kompetens krävs under en persons yrkesliv. Biblioteken har stor betydelse genom att kunna vägleda bland stora informationsmängder. Den stora informationsmängden ökar behovet av samtal kring källkritik, litteratur och samhällsfrågor.

Biblioteken är de mest besökta av samhällets kulturinstitutioner och biblioteken är idag en naturlig mötesplats. Alla är välkomna till biblioteket och biblioteket har en nyckelroll i samhället som tryggt plats för gränsöverskridande möten. I Höganäs arbetar biblioteken mycket utåtriktat genom kulturarrangemang, bokpresentationer, studiebesök och uppsökande verksamhet.

Folkbibliotek¹ finns i Höganäs, Viken, Jonstorp, Nyhamnsläge och Lerberget. Biblioteken i Lerberget, Jonstorp och Nyhamnsläge är integrerade folk- och skolbibliotek. De integrerade² biblioteken präglas av samarbete, planering, och målsättning för verksamheterna. De olika låntagargruppernas biblioteksbesök berikas av samarbetet, med tyngdpunkt riktad mot barn och ungdom.

Folkbiblioteken är sedan 2012 en del av Bibliotek Skåne Nordväst, från januari 2016 Bibliotek Familjen Helsingborg. I samarbetet ingår 11 kommuner: Helsingborg, Landskrona, Ängelholm, Båstad, Klippan, Bjuv, Perstorp, Örkelljunga, Svalöv och Höganäs. Som användare av Bibliotek Familjen Helsingborg får man tillgång till hela det gemensamma beståndet och kan låna, lämna och beställa på alla 55 bibliotek. Bibliotek Familjen Helsingborg har tillsammans cirka 2 miljoner media och samarbetet ger en ökad service till våra invånare.

¹ Folkbibliotek är de bibliotek som drivs i kommunal regi och är reglerade i bibliotekslagen. Till folkbibliotek har alla tillträde.

² Integrerade bibliotek är bibliotek som är både skolbibliotek och folkbibliotek.

HÖGANÄS SKOLBIBLIOTEK

Skollag 2010:800 kap 2 § 36 reglerar skolbiblioteket.

Skolbibliotek finns på alla kommunala grundskolor samt på Kullagymnasiet, Mediateket. Skolbiblioteksverksamheten är genom reglering i skollagen rektorns ansvar. På de skolor som har integrerade bibliotek, samverkar kultur- och fritidsförvaltningen med skolans rektor.

Folkbiblioteket ger bibliotekarierna stöd i utvecklingsarbetet av biblioteken, support och utbildning i bibliotekens databassystem samt omvärldsbevakning. Genom samarbete mellan utbildningsförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen har samtliga skolbibliotek och folkbibliotek (utom Tornlyckeenheten) ett gemensamt bibliotekssystem.

Kultur- och fritidsförvaltningen och utbildningsförvaltningen kommer i nära dialog med invånare i Viken utreda huruvida Vikenskolans bibliotek bör bli ett kombinerat folk- och skolbibliotek eller meröppet. Utredningen kommer att presenteras under våren 2017.

BIBLIOTEKSPLANENS VISION

Biblioteket bidrar till det demokratiska samhällets utveckling genom kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Biblioteket är tillgängligt för alla. Biblioteksverksamheten ska vara i framkant och utvecklas i takt med besökarna och samhällets behov. Genom en väl fungerande verksamhet bidrar Höganäs Bibliotek till ett attraktivt Höganäs för att nå visionen 2025 och befolkningsmålet på 27 500.

TILLVÄGAGÅNGSSÄTT

- Biblioteket ska skapa mervärden kring informationstjänster, litteratur och ny teknik.
- Biblioteket ska vara en pedagogisk resurs för elever och skolpersonal som utvecklar läsförmåga och studieresultat.
- Biblioteket ska vara en självklar plats för möten, information och kulturella upplevelser.
- Biblioteket ska ha engagerad och kunnig personal som tillsammans utvecklar verksamheten och är en attraktiv arbetsplats.
- Biblioteket ska vara lyhört, omvärldsbevaka och skapa delaktighet.
- Biblioteket är en naturligt integrerad del av skolans verksamhet.
- Alla invånare i Höganäs ska känna glädje över att använda biblioteken i Höganäs.

LÄSFRÄMJANDE FÖR BARN OCH UNGDOMAR

I den statliga litteraturutredningen (SOU 2012:65) ges en bred beskrivning över litteraturens ställning i Sverige. Bland annat diskuteras litteraturen i skolan och läsfrämjande insatser. Litteraturutredningens analys visar att det krävs kraftfulla åtgärder för att förbättra ungas läsförståelse och öka lusten att läsa. Folkbiblioteken pekas ut som särskilt betydelsefulla i det läsfrämjande arbetet genom sitt samarbete med skolor, skolbibliotek, förskolor, barnavårdscentraler och andra aktörer. Folkbiblioteken ses som en motor i det läsfrämjande arbetet

Att arbeta läsfrämjande bland barn och ungdomar är en huvuduppgift för bibliotekets barn- och ungdomsverksamhet. Läslusten stimuleras även genom programverksamhet, så som teater, sagoprogram, bokpresentationer samt författarbesök. Biblioteket ska också bedriva ett utåtriktat arbetssätt genom att utnyttja kommunikationsverktyg unga själva använder till exempel sociala medier, samt sträva efter att aktivt söka upp barn och ungdomar i de miljöer de vistas. Folkbiblioteket ska samarbeta med förskola, skola, MVC, BVC, fritidsgårdar, föräldrar och pedagoger på Eric Ruuths Kulturhus för att vi tillsammans ska motarbeta trenden med vikande läsresultat och lägga grunden för det livslånga lärandet.

STÖD FÖR UTBILDNING OCH STUDIER

Biblioteket ska stödja såväl det formella som det informella lärande. Många besökare är vuxenstuderande, studenter på högskolenivå eller studerande som läser svenska för att komma in i det svenska samhället. Biblioteket har genom stöd till studier stor betydelse för integration och för höjd utbildningsnivå i kommunen. Fritt trådlöst nätverk ska öka tillgängligheten till alla typer av information. Biblioteket ska

också sträva efter att ge barn och ungdomar vana att använda bibliotekets resurser så att de kan hantera och kritiskt granska information. Därför måste det finnas ett varierat utbud av olika medier på biblioteket. I Höganäs kommun finns ett nätverk för skolbiblioteken där folkbiblioteket ger skolbibliotekarierna stöd i utvecklingsarbetet av biblioteken, support och utbildning i bibliotekssystemet samt omvärldsbevakning. Rektorns ansvar för skolbiblioteket bevakas av representant från utbildningsförvaltningen.

Skolbiblioteken ska vara väl utrustade med vad som krävs av olika media, datorer, personal samt ändamålsenliga lokaler för att biblioteken ska kunna vara en väl integrerad del i skolornas verksamhet.

Samarbetet mellan grundskolornas bibliotek ska utvecklas för att det totala gemensamma beståndet ska kunna samordnas effektivare och användas bättre.

Välbemannade skolbibliotek förbättrar elevernas resultat i läskunnighetsprov mellan 10 och 18 procent, enligt Kulturrådets statistik. Skolbibliotekens inneboende potential gällande både informationssökning och läsfrämjande arbete ska tydliggöras.

Skolbibliotekens ansvar och roller gällande elevers informationssökningskompetens och del i kedjan grundskola – gymnasium – högskola behöver lyftas fram och arbetas med.

Samtliga skolbibliotek har en verksamhetsplan, framtagen i nätverket och förankrad hos ansvarig rektor. Verksamhetsplanen för skolbiblioteken innehåller följande rubriker:

- samlingarna
- läsfrämjande insatser
- bibliotekskunskap/katalogsökning
- informationssökning /källkritik.

LÄSFRÄMJANDE FÖR VUXNA

Kraven på förmågan att förstå och använda tryckt och skriven information har ökat. Enligt OECD har Sverige världens mest kunskapsintensiva arbetsmarknad. Vi förväntas vara beredda och rustade att lära om och lära nytt under hela vårt aktiva arbetsliv. Enligt OECD finns det ett samband mellan en befolknings läsförmåga och landets ekonomiska och sociala utveckling. Läsning är också en demokratifråga eftersom läsningen utvecklar språket, och ett väl utvecklat språk ökar möjligheterna att påverka och delta i samhällsutvecklingen.

Läsande ger även upplevelser, nöje och underhållning och bidrar till personlig utveckling. Våra läsmönster har förändrats. Vi läser mindre för våra barn, läsandet av böcker har minskat, speciellt bland yngre män, och vi läser dagstidningar mer sporadiskt. Utgivningen och försäljningen av böcker har ökat, men det är de som redan läser mycket som läser mer. Biblioteket behöver arbeta mer med olika typer av läsfrämjande verksamhet riktad till vuxna för att nå nya läsare och för att på detta sätt motverka den negativa trenden med minskat läsande. Detta kan ske på olika sätt genom utåtriktad verksamhet, marknadsföring av litteratur på webben, kulturverksamhet och författarbesök.

TILLGÄNGLIGHET

Tillgänglighet har flera aspekter, öppettider, anpassning av medieutbud, bemötande och anpassade lokaler till personer med olika funktionsnedsättningar. Tillgängligheten innefattar även biblioteket hemifrån och kräver en väl utvecklad hemsida och bibliotekskatalog. Meröppna bibliotek ska prioriteras för att möta invånarnas behov av tillgänglighet. Meröppet bibliotek innebär tillgång till biblioteket genom sitt bibliotekskort även när det är obemannat.

Biblioteken är öppna och offentliga rum dit alla kan komma utan krav på ärende, medlemskap eller pengar.

Biblioteken ska tillhandahålla information, litteratur, andra medier samt aktiviteter, till exempel språkcaféer, riktade till besökare med annat modersmål än svenska. Ett välutvecklat samarbete med SFI och andra aktörer har hög prioritet.

Personer som av olika skäl har svårt att ta del av bibliotekets utbud ska erbjudas speciella tjänster i form av Boken kommer-verksamhet, tekniska hjälpmedel och vägledning. Tillgång till kultur och böcker ska finnas på alla kommunens vårdboende för ökad livskvalité och bättre hälsa.

Det finns en digital klyfta i samhället, en rad aspekter spelar in men ålder är den största faktorn. Genom att erbjuda kurser i internetanvändning och informationssökning ska vi arbeta aktivt för att bidra till att minska den digitala klyftan.

SAMARBETSPARTNER FÖR UTVECKLING

Det är viktigt att det finns utrymme för samarbetsprojekt och utvecklingsinitiativ i biblioteksverksamheten. Lyckade projekt kan bli en del av den ordinarie verksamheten. Det kan handla om olika projekt som tillför ny kunskap, skapar ett kreativt klimat för utvecklingsarbete och bidrar till att göra Höganäs till en intressant och nyskapande bibliotekskommun.

RESURS FÖR ATT SYNLIGGÖRA OCH FÖRMEDLA LOKALHISTORIA

Biblioteken har en viktig roll i framtiden att fortsätta tillgängliggöra lokalhistoriskt material och utgöra en resurs för att kunna förmedla samlingarna till olika grupper i vårt samhälle. Vi ska även arbeta aktivt med evenemang som ökar intresset för lokalhistoria.

LIGGER I FRAMKANT OCH OPTIMALT UTNYTTJAR RESURSER

Biblioteken ska hela tiden sträva efter att på ett optimalt sätt utnyttja den tekniska utvecklingen för att kontinuerligt kunna förbättra vår service till besökare och användare, till exempel nya mobiltjänster, nedladdning av digital media, interaktion med användarna. Genom lyhördhet, flexibilitet och omvärldsbevakning av samtiden ska vi öppna upp mot framtidens bibliotek.

HÖGANÄS BOKBUSS

Höganäs Bokbuss ska ses som en innovativ, spännande och flexibel resurs som marknadsför biblioteksverksamheten och gör det möjligt att möta och nå invånare och tillfälliga besökare. Utrustad med traditionell media men även med ny teknik ska den t.ex. kunna köras till såväl förskolor, äldreboenden, badstränder eller andra platser där många människor befinner sig.

ANSVARSFÖRDELNING

Kultur- och fritidsutskottet ansvarar för folkbiblioteksverksamheten med huvudbibliotek i Höganäs och filialer i Jonstorp, Lerberget, Nyhamnsläge och Viken samt Höganäs bokbuss.

Utbildningsnämnden ansvarar för skolbiblioteken på grundskolorna samt gymnasiebiblioteket på Kullagymnasiet.

UPPFÖLJNING

Biblioteksplanen ska utvärderas och revideras vid behov. Den ska vara ett dynamiskt dokument och följa omvärldsutvecklingen samt Höganäs kommuns visionsprogram och övriga tillämpliga planer, program och policies. Verksamhetschef för Folkbiblioteken och skolbiblioteken är ansvariga att se till att planen följs.

GEMENSAM BIBLIOTEKSPLAN FÖR BIBLIOTEK FAMILJEN HELSINGBORG

Bibliotek Familjen Helsingborg ska gemensamt utveckla ett samarbete som ger styrka och energi till såväl daglig verksamhet som till det övergripande strategiska utvecklingsarbetet. Ett väl utvecklat samarbete ger verksamheterna en möjlighet till framkantsplacering när det gäller bibliotekens framtida funktion och därmed en möjlighet att även fungera som

inspirationskälla för andra.

Bibliotek Familjen Helsingborg skapar framtidens bibliotek och är medspelare i samhällsutvecklingen. Viktiga dimensioner bevaras samtidigt som utrymme ges för nya influenser, det positiva varumärket hålls vitalt och nya funktioner etableras.

Bibliotek Familjen Helsingborg ska utarbeta former för att

- I samverkan med civilsamhälle och näringsliv utveckla innovativa obeprövade lösningar för nya biblioteksarenor.
- Stärka biblioteket som mötesplats till att motsvara samtidens behov av mångfunktionell plats.
- Utveckla det digitala biblioteket med den gemensamma webbsidan som främsta verktyg.
- Optimera resursanvändningen för medieförsörjning gällande såväl digitalt som tryckt material.
- Förmedla det skrivna ordet via konstnärliga uttrycksformer och digitala lösningar.
- Nyttja kraften i den neutrala plats som biblioteket utgör och medvetet använda medie-, teknik- och evenemangsutbud som verktyg för integration och lika villkor.
- Kompetensutveckla i linje med det strategiska och visionära arbete som pågår.
- Omvärldsbevaka skeenden inom informations- och biblioteksområdet.